

Humor a lidová moudrost v moravské literatuře

KBBB Uherské Hradiště

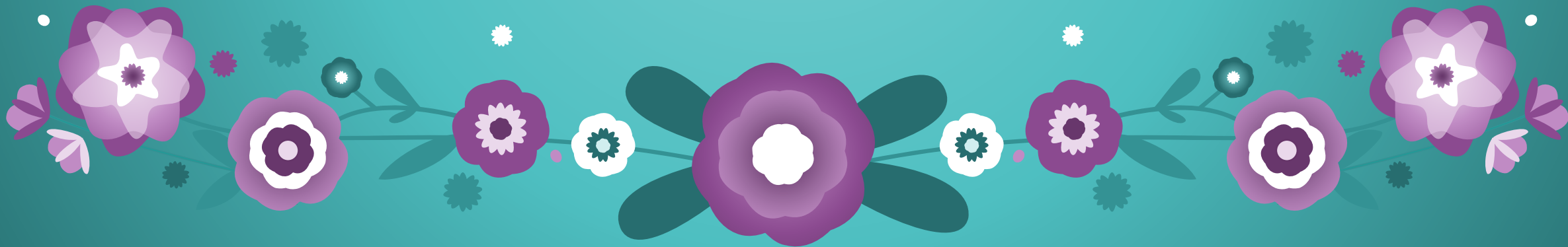
2. 8. 2022

Bc. Věra Adámková, Krajská knihovna F. Bartoše ve Zlíně

„Často v haleně chatrné
najdeš rozumy jádrné“

Zdeněk Galuška

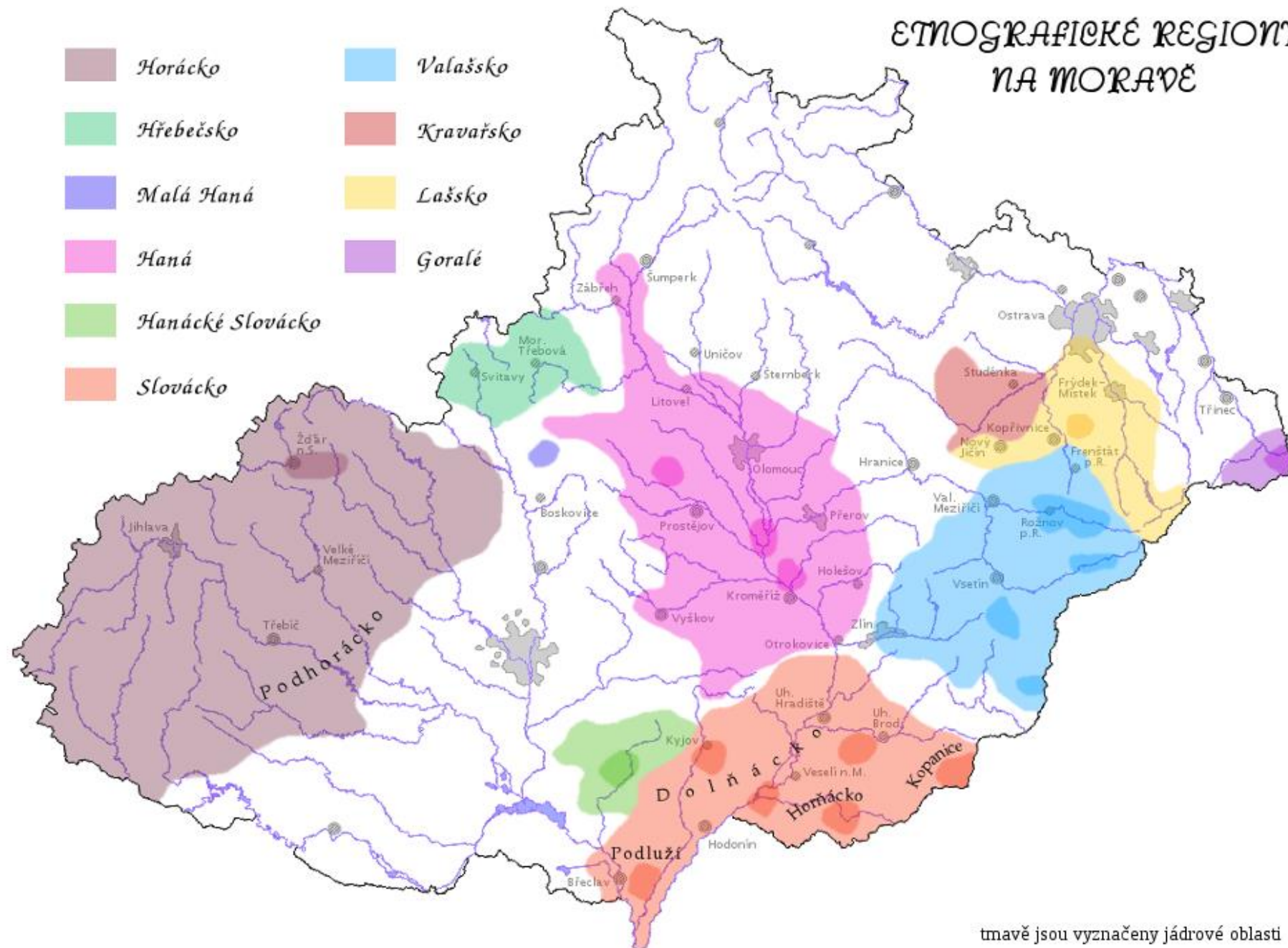

Co bude následovat:

- Přehled národopisných regionů Moravy
- Stručná charakteristika jednotlivých regionů
- Autoři a jejich dílo z těchto oblastí
- Význam práce s regionální literaturou
- Shrnutí a závěr, případné dotazy

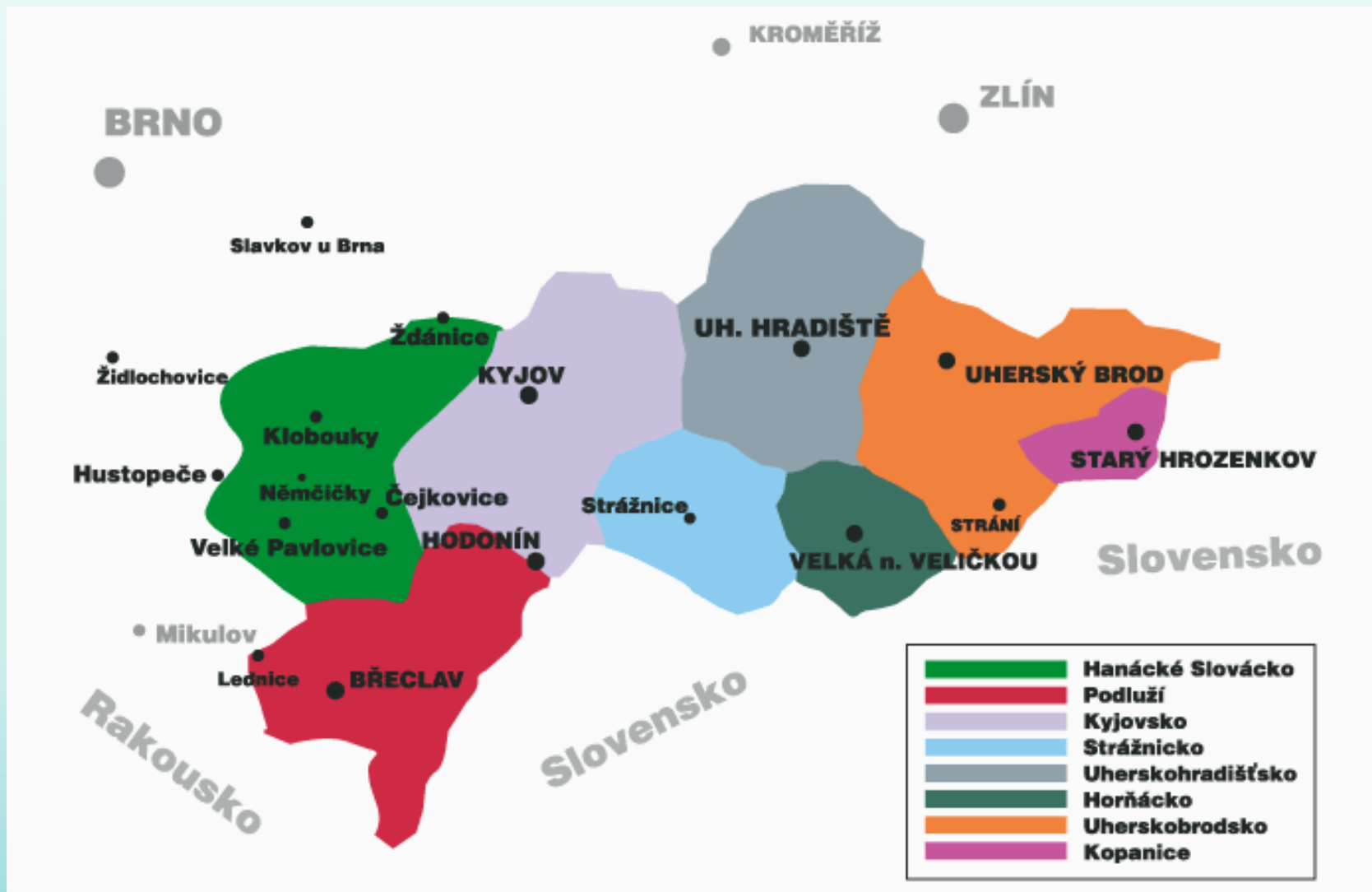
ETNOGRAFICKÉ REGIONY NA MORAVĚ

<i>Horácko</i>	<i>Valašsko</i>
<i>Hřebečsko</i>	<i>Kravařsko</i>
<i>Malá Haná</i>	<i>Lašsko</i>
<i>Haná</i>	<i>Goralé</i>
<i>Hanácké Slovácko</i>	
<i>Slovácko</i>	

tmavě jsou vyznačeny jádrové oblasti

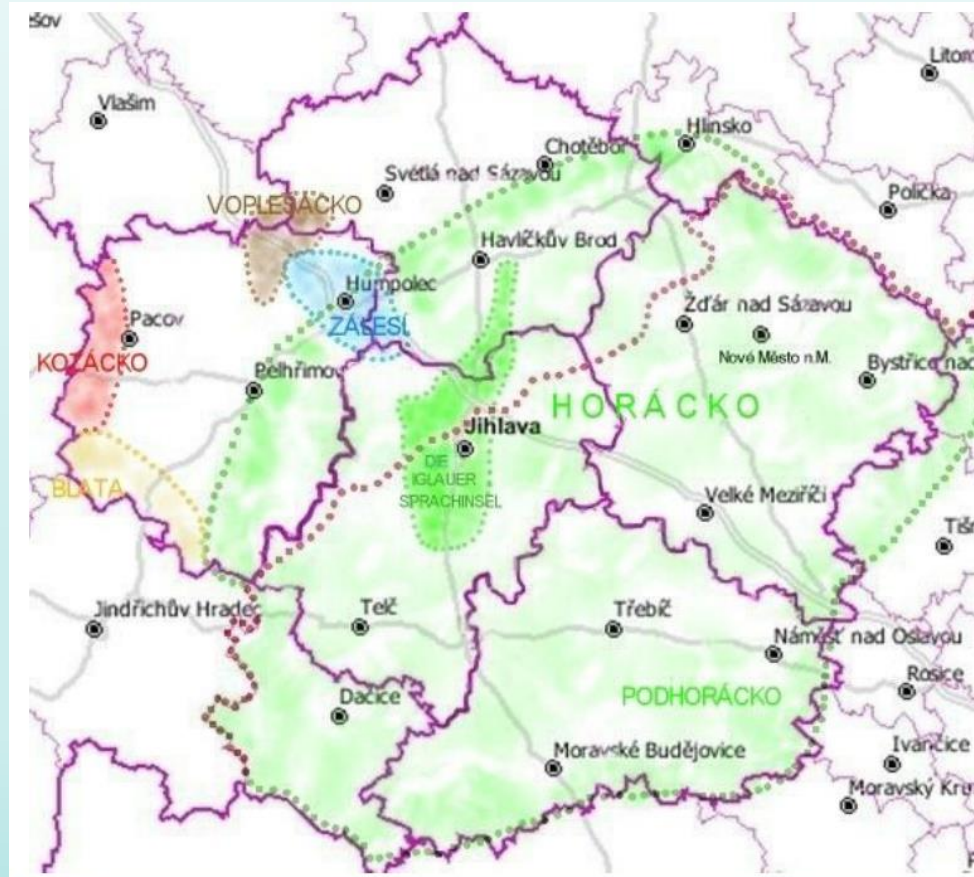
Slovácko

Slovácko

- **Slovácko** (též zastarale **moravské Slovensko** či etnograficky nesprávně **moravské Slovácko**)
Tradičním centrem oblasti je Uherské Hradiště. Významnými středisky slovácké kultury jsou také Strážnice a Bzenec. Podél řeky Moravy se táhne pás měst a velkých vesnic, od Starého města po Vnorovy, který má celkem asi 60 tisíc obyvatel.
- Jazyková identita obyvatel Slovácka se postupně vytrácí (vliv spisovné češtiny a médií). Obalovaný dialekt (Ostrožsko), kopanické nářečí
- **Dolňácko**, jádrová oblast Slovácka, dělené dále na
 - Uherskohradištsko
 - Strážnicko
 - Kyjovsko
 - Uherskobrodsko, používá se i starší název *Záhoří*
- **Podluží**
- **Hornácko**
- **Moravské Kopanice** (přechodná oblast moravské a slovenské kultury)
- **Hanácké Slovácko** (přechodná oblast mezi Brněnskem, Slováckem a Hanou)
- **Luhačovské Zálesí** (přechodná oblast mezi Slováckem a Valašskem)

Horácko – Moravské Horácko

- Moravské Horácko
 - Horácko
 - severní Moravské Horácko (Žďársko, Novoměstsko, Bystřicko)
 - jihlavské Horácko (bývalý německý jazykový ostrov a obce v okolí Velkého Beranova a Luk nad Jihlavou)
 - jižní Moravské Horácko (Telčsko, Dačicko, Slavonicko, Jemnicko)
 - Podhorácko
 - severní část (Velkomeziříčsko, Velkobítešsko, Nedvědicke, Tišnovsko)
 - jižní část (Třebíčsko, Moravskobudějovicko, Hrotovicko, Náměšťsko)
 - Horácké Dolsko (Moravskokrumlovsko, severní Znojmsko)
 - Malá Haná (přechodná oblast mezi Horáckem a Hanou, Olešnicko, Jevíčsko, Konicko)

Haná

- Velká etnografická oblast nacházející se na střední Moravě, zasahuje do tří krajů. Centrem tohoto regionu byla odedávna Olomouc
- Významná zemědělská oblast, známou vysokou úrodností, kroji a lidovými zvyky.
- Hanácké nářečí spadá pod moravské dialekty a bývá zahrnováno do tzv. středomoravské nářeční skupiny.
- Haná bývá vnitřně dělena podle rozdílného nářečí či podle odlišností zdejších lidových krojů.
- Patří mezi nejstarší lidmi osídlené oblasti v Česku.

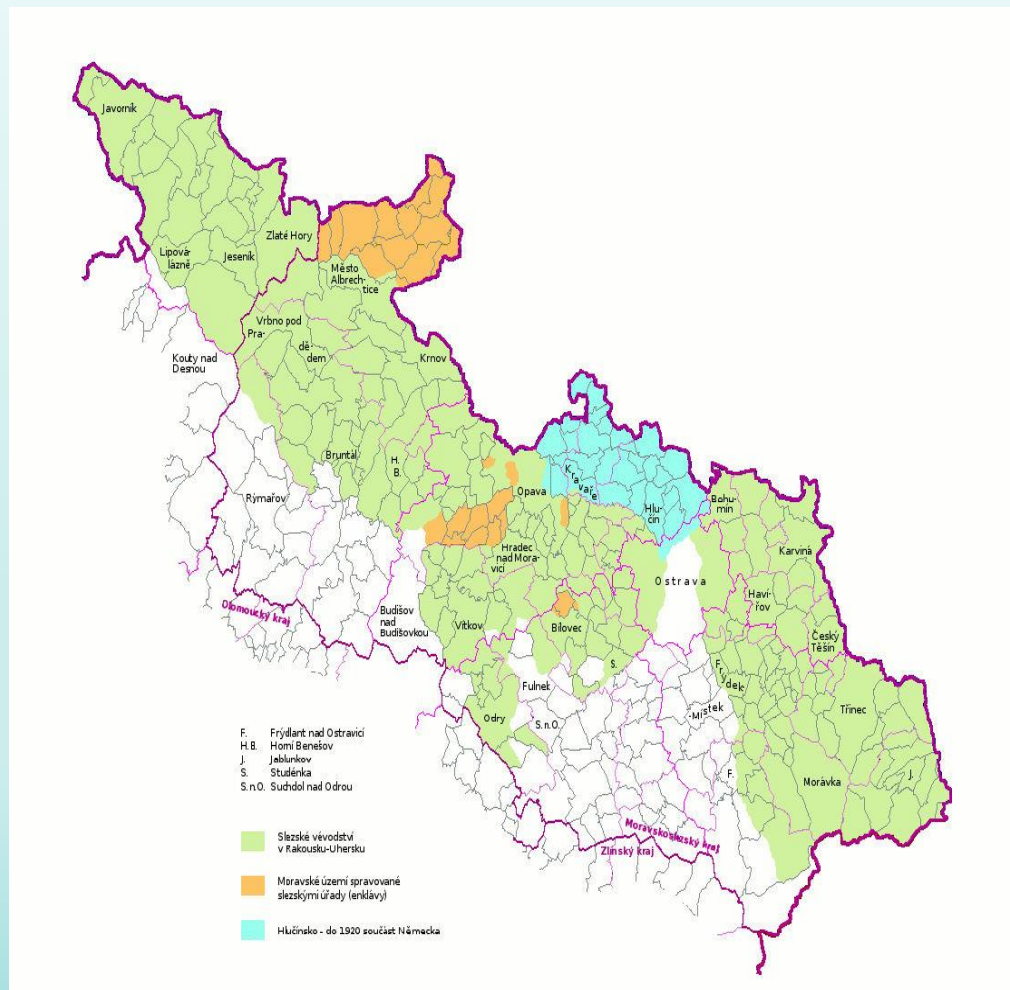
Valašsko

- tradiční region v nejvýchodnější části Moravy, u hranic se Slovenskem.
- Valašské osídlení na Moravě je historicky mladé, valašská kolonizace probíhala teprve od 14. století z oblasti dnešního jižního Rumunska.
- Ve valašském nářečí zůstala zachována některá slova z původního jazyka Valachů (ogar, brynza, pajta) spojená s pastevectvím a salašnictvím.

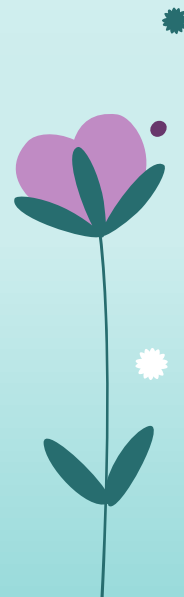
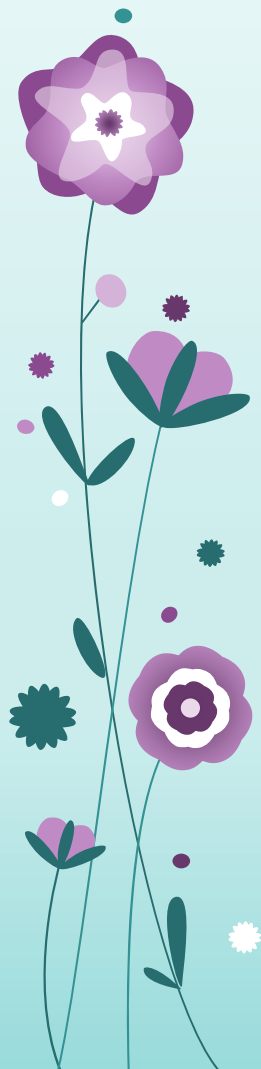
Lažsko - Slezsko - Goralé

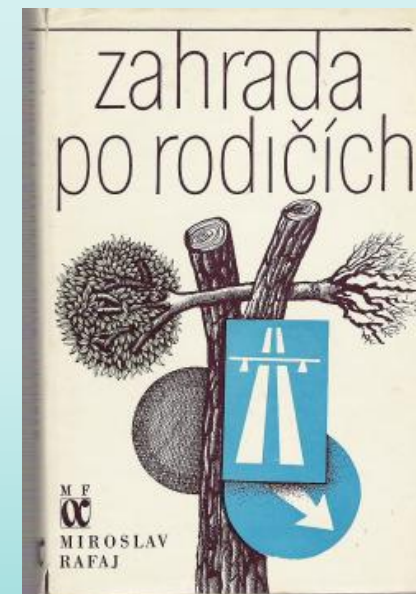
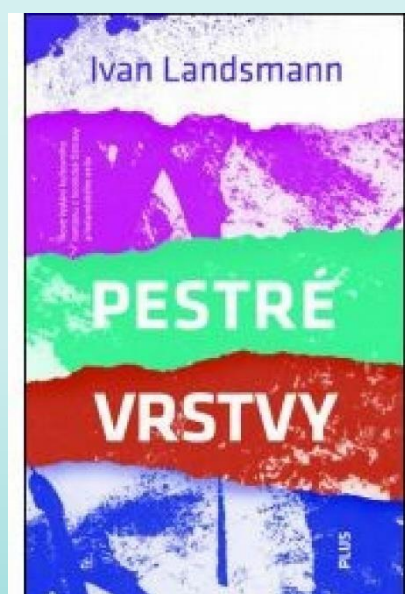
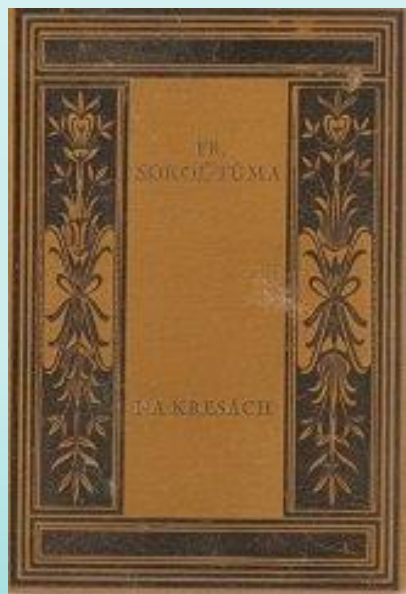
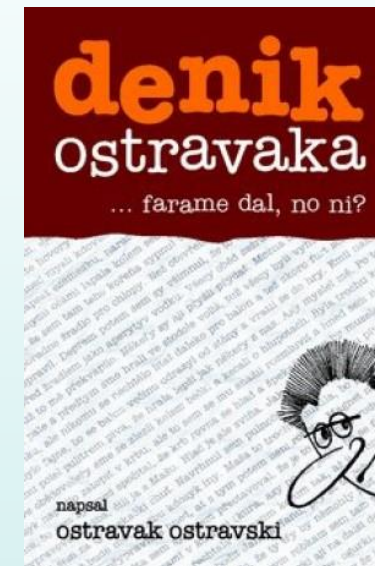
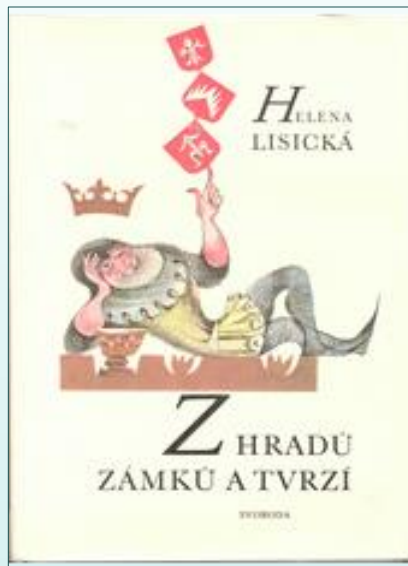
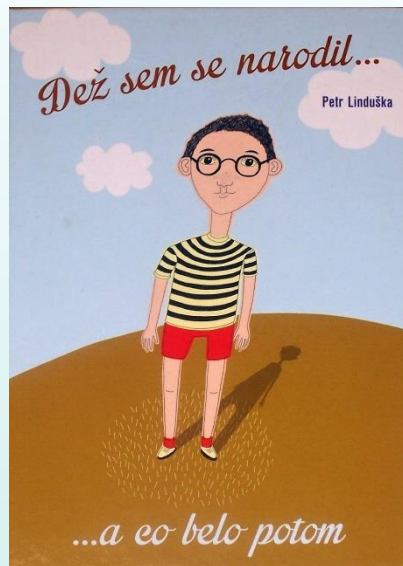
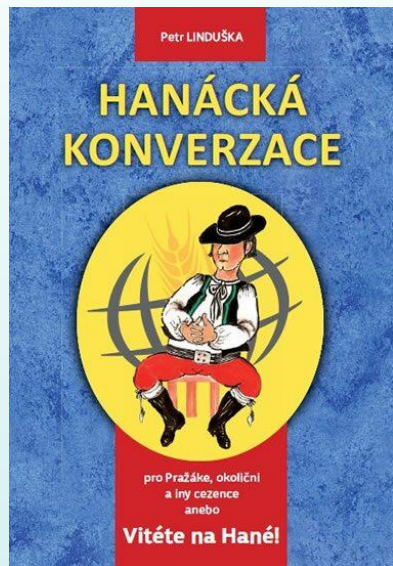
- Lažsko leží v severovýchodním cípu Moravy na území mezi Ostravou a Frenštátem pod Radhoštěm.
- Vyniká svérázným folklorem a podle krajinného rázu, kroje či druhů tanců se dělí na podoblast Moravské a Slezské Lažsko
- Specifické nářečí – zkracování samohlásek, přízvuk, i/y
- V rámci Slezska rozlišují dvě oblasti s odlišnou historií a charakteristikami: severozápadní Dolní Slezsko (historický vliv Německa a Pruska) a jihovýchodní Horní Slezsko (vliv Německa a Polska).

Haná, Lažsko, Slezsko - autoři

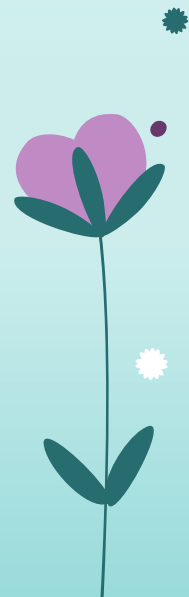
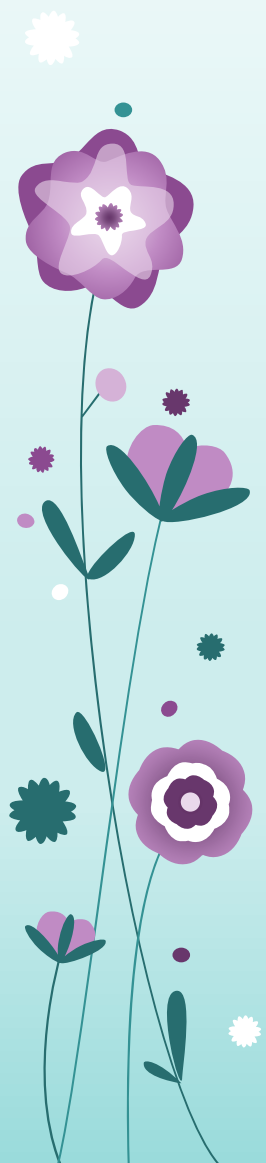
- Petr Linduška
- Helena Lysická
- Karin Lednická
- Ostravak Ostravski
- František Sokol-Tůma
- Ivan Landsman
- Jiří Hnát Daněk

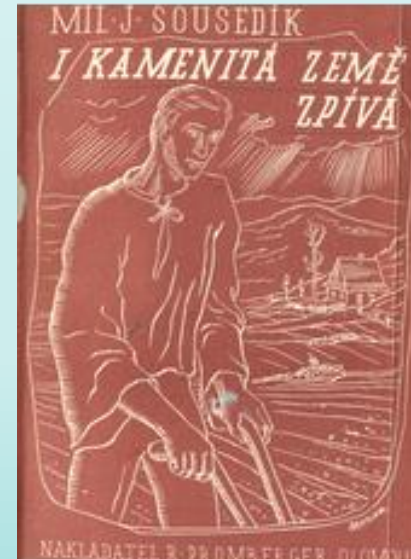
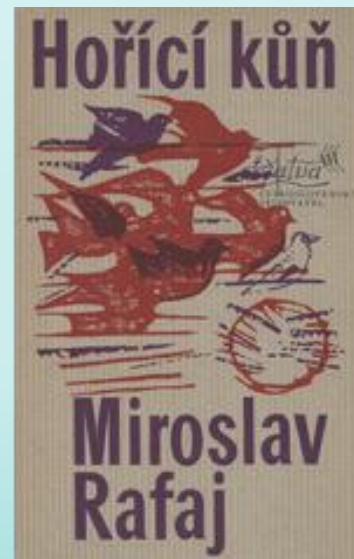
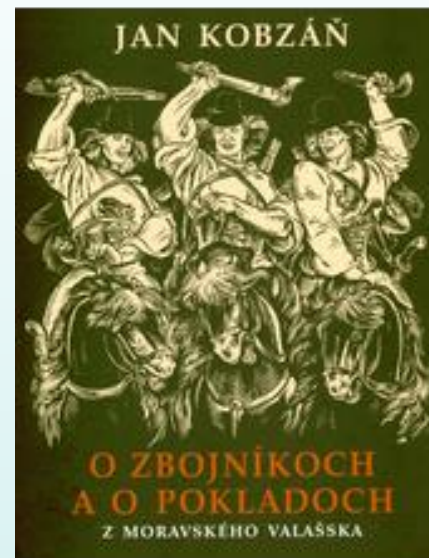
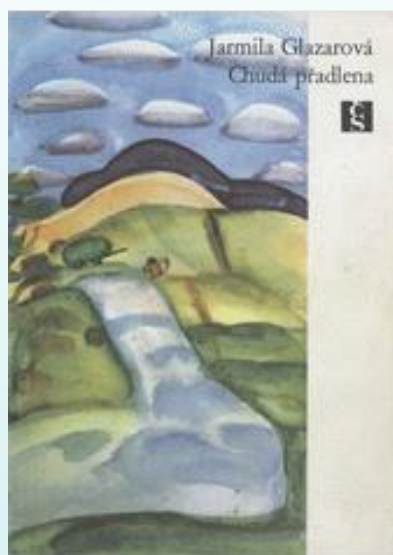

Valašsko - autoři

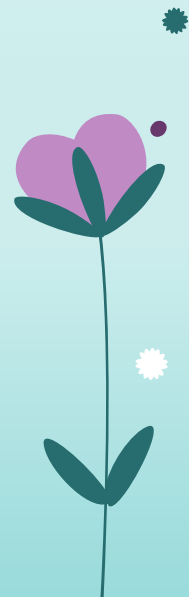
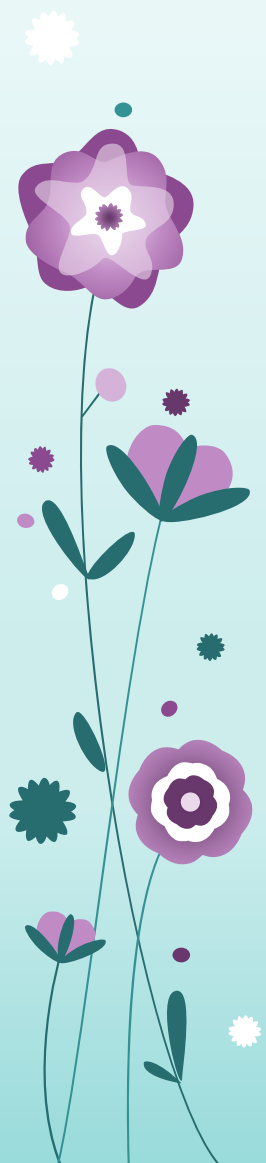
- Miroslav Beňo
- Anežka Bubílková
- Jarmila Glazarová
- Jaroslav Holík
- František Horečka
- Vladimíra Klimecká
- Jan Kobzáň
- Jiří Křenek
- Amálie Kutinová
- Helena Mičkalová
- Ladislav Mňačko
- Alena Mornštajnová
- Marie Podešvová
- Miroslav Rafaj
- Miroslav Josef Soušedík
- Josef Strnadel
- Oldřich Šuleř
- Vilma Volková – Krasová
- Zýbal František

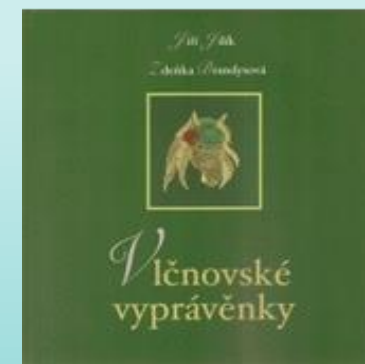
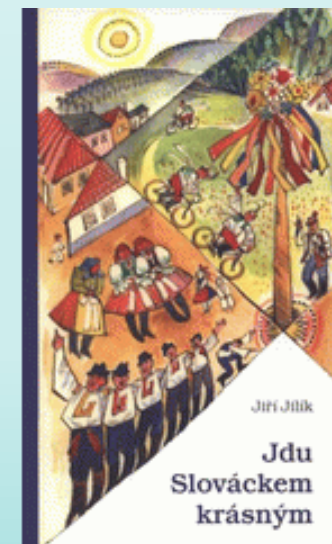
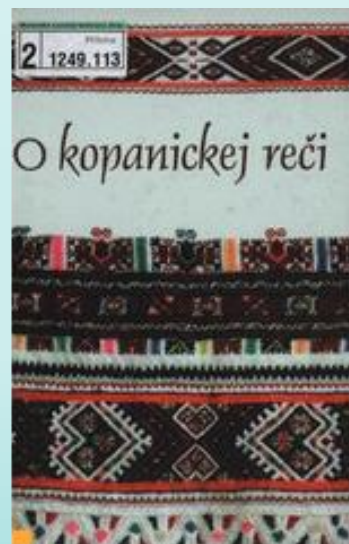
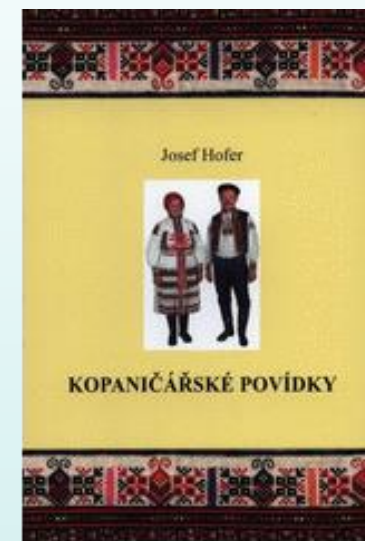

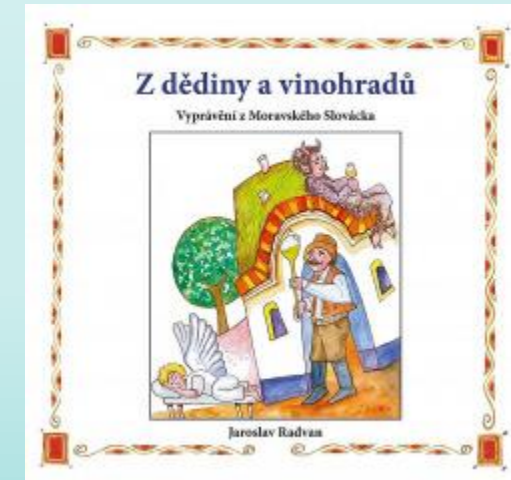
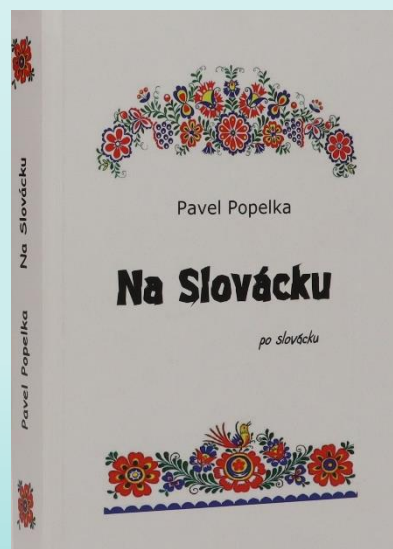
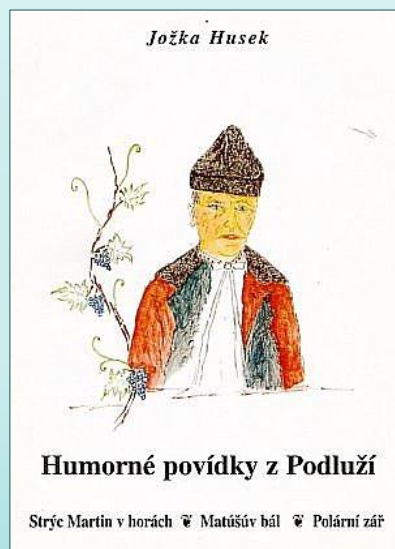
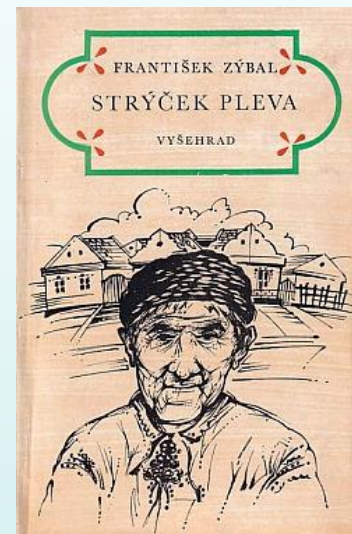
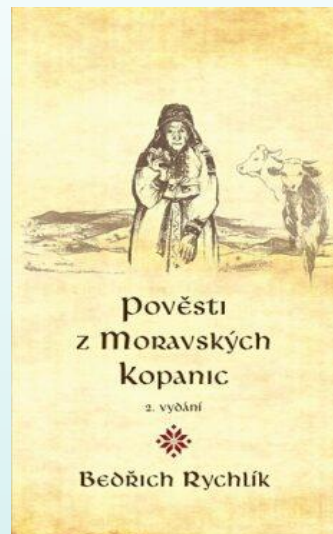

Slovácko, Horňácko, Kopanice, Podluží - autoři

- Antonín Bajaja
- Alena Bartošíková
- Zdeněk Galuška
- Vlastimil Hela
- Josef Hofer
- Josef Holcman
- František Jilík
- Jiří Jilík
- Květa Legátová
- František Kožík
- Jiří Pajer
- Pavel Popelka
- Břetislav Rychlík
- Marek Šalanda
- Kateřina Tučková
- Libor Velan
- Olga Vlasáková
- Jožka Husek

Význam práce s regionální literaturou

- ZACHOVÁNÍ NÁRODNÍ IDENTITY, NÁŘEČÍ, ZVYKŮ
- PODPORA VYDÁVÁNÍ NOVÝCH PUBLIKACÍ V RÁMCI OBCÍ A MĚST
- Knihovny regionální literaturu nejen shromažďují, ale i zpřístupňují široké veřejnosti
- Cenný zdroj informací pro studenty, badatele, rodáky, návštěvníky, pamětníky...
- Propagace zajímavostí o regionu
- Uchování unikátních dokumentů a událostí pro další generace
- Nová forma – digitalizace dokumentů

